

Saksansvarlig Egil Johannes Hauge

Utvalg	Møtedato	Politisk saksnummer
Komite for oppvekst og kultur	13.04.2016	PS 17/16

Innstilling

Komité for Liv og lære tar "Vurdering av grunnskolen i Melhus 2015" til orientering og vedtar at følgende satsningsområder legges til grunn for det videre arbeidet:

- Støtte fra lærer
- Vurdering for læring
- Variert opplæring
- Psykososialt læringsmiljø (mobbing mm)
- Spesialundervisning
- Grunnleggende ferdigheter
- Oppfølging av ungdomstrinnsatsningen
- Skolebasert vurdering
- Lesson study som metode

Behandling i Komite for oppvekst og kultur	13.04.2016	PS 17/16
---	-------------------	-----------------

Innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Komité for Liv og lære tar "Vurdering av grunnskolen i Melhus 2015" til orientering og vedtar at følgende satsningsområder legges til grunn for det videre arbeidet:

- Støtte fra lærer
- Vurdering for læring
- Variert opplæring
- Psykososialt læringsmiljø (mobbing mm)
- Spesialundervisning
- Grunnleggende ferdigheter
- Oppfølging av ungdomstrinnsatsningen
- Skolebasert vurdering
- Lesson study som metode

Andre dokumenter i saken som ikke er vedlagt:

1. PS 46/15 Mindre revidering av helhetlig system for skolevurdering

2. PS 24/15 Vurdering av grunnskolen i Melhus 2014
3. PS 17/14 Vurdering av grunnskolen i Melhus 2013
4. PS 20/13 Vurdering av grunnskolen i Melhus 2012
5. PS 47/12 Vurdering av grunnskolen i Melhus 2011
6. PS 27/11 Vurdering av grunnskolen i Melhus 2010
7. PS 14/10 Vurdering Av Grunnskolen I Melhus 2009
8. PS 56/09 Revidering helhetlig system for skolevurdering
9. PS 16/09 Vurdering av grunnskolen i Melhus 2008
10. PS 24/08 Vurdering av grunnskolen i Melhus 2007
11. PS 38/07 Vurdering av grunnskolen i Melhus 2006
12. PS 48/05 Helhetlig system for skolevurdering
13. PS 50/04: Arbeid med helhetlig system for skolevurdering – hensikten med systemet, elevinspektørene
14. SKOLEVURDERING. Redegjørelse i forhold til pålegg fra Fylkesmannen. Bakgrunn og mandat for utvikling av et helhetlig system for skolevurdering i Melhus kommune m/vedlegg (03/01714-012).
15. LOV 1998-07-17 nr 61: Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa

Saksutredning:

1. Bakgrunn

Det vises til opplæringsloven § 13.10 og kravet om at kommunen skal ha et forsvarlig system for oppfølging av grunnskolen i kommunen. Som en del av oppfølgingsansvaret skal det utarbeides en årlig rapport om tilstanden. Den årlige rapporten skal drøftes politisk.

Til grunn for vurderingen ligger skolenes rapportering til skoleeier. Denne omfatter vurdering av blant annet elevenes læringsmiljø, læringsutbyttet, fysiske rammer og ressurser i 2015.

Fylkeskommunen gjennomfører årlige regionmøter med kommunene. Gjennom dette møte får kommunen som skoleeier og ungdomsskolene både innsikt i tilstanden når det gjelder frafall på videregående skole og mulighetene til å diskutere tiltak sammen med fylket.

Generelt om undersøkelsene – kartlegginger - prøver

Elevundersøkelsen er et viktig verktøy for videreutvikling og kvalitetssikring av læringsmiljøet til elevene. Den er en del av det nasjonale kvalitetsvurderingssystemet og er hjemlet i forskrift til opplæringsloven § 2-3. Melhus kommune har vedtatt at undersøkelsen skal gjennomføres av alle elever fra og med 5. trinn. (Forskriftene sier at den er obligatorisk for 7. og 10. trinn.). I skoleporten¹ som viser de offentlige resultatene er kun 7. og 10. trinn presentert. Resultatene under for Melhus vil derfor kunne være noe avvikende fra de som er lagt ut offentlig da de har med seg alle elevene fra og med 5. trinn.

Undersøkelsen skal ikke bare gjennomføres men også følges opp. Skolene og skoleeier har en mulighet til å få informasjon om hvordan elevene opplever skolen og læringsmiljøet sitt. Det tas videre

¹ Skoleporten er et verktøy for vurdering av kvalitet i grunnopplæringen. Målet med Skoleporten er at skoler, skoleeiere, foresatte, elever og andre interesserte skal få tilgang til relevante og pålitelige nøkkeltall for grunnopplæringen. (<https://skoleporten.udir.no/>)

utgangspunkt i at læringsmiljøet har betydning for for eksempel elevenes motivasjon, innsats og læring. Læringsmiljøet er ikke noe som ensidig påvirker elevenes læringsutbytte. Elevenes prestasjoner er både et resultat av og har innvirkning på læringsmiljøet. «Et godt læringsmiljø gir flinke og motiverte elever samtidig som velfungerende og motiverte elever gir et godt læringsmiljø.» (T. Nordahl 2005). Elevenes og lærernes bevissthet om egen rolle blir da avgjørende. Skolens oppgave blir da også å gjøre elevene bevisste på dette.

Svarprosenten er generelt svært høy på elevundersøkelsen slik at feilmarginen er liten. Dette innebærer at mindre forskjeller også kan være interessante. Det er i den videre fremstilling i hovedsak tatt utgangspunkt i det nasjonale snittet når det gjelder sammenligninger. Alle skalaer i brukerundersøkelsen går fra 1 – 5 hvor 5 er "best".

Fra direktoratets hold sies det at hensikten med nasjonale prøver er å vurdere og utvikle elevenes ferdigheter i lesing, regning og i deler av faget engelsk. Dette innebærer at det avgjørende er at skolene selv griper fatt i resultatene og legger dem til grunn for en målrettet innsats overfor elevene. Det ble i 2015 gjennomført nasjonale prøver innenfor områdene lesing, regning og engelsk på 5. og 8. trinn. De nasjonale prøvene for 8. trinn er også gjennomført på 9. trinn når det gjelder lesing og regning. Nasjonale prøver er ikke prøver i fag, men i grunnleggende ferdigheter. Skolen, kommunen og de nasjonale myndighetene skal bruke informasjonen fra de nasjonale prøvene i arbeidet med å forbedre kvaliteten på opplæringstilbudet.

Fra og med 2014 ble nasjonale prøver publisert på en ny skala. Dette gjør det mulig å sammenlikne resultater mellom prøver og resultatene mellom år fra og med høsten 2015. Dette gjelder kun engelsk og regning. Lesing vil komme senere.

Nasjonale prøver skal gi styringsinformasjon til skolene og kommunen. Det er også forutsatt at prøvene skal komme til nytte for den enkelte elevs utvikling i samarbeid mellom lærer, elev og foresatte.

Sammen med eksamensresultatene og standpunkt karakterene får kommunen et bilde når det gjelder læringsutbytte og hva kommunen bør satse på.

2. Vurdering av elevenes læringsmiljø – elevundersøkelsen

Indekser og indikatorer

Tabellene viser resultatene fra Elevundersøkelsen fordelt som både indikatorer og indekser. En indikator består av ett spørsmål, mens indekser er satt sammen av to eller flere av de obligatoriske spørsmålene i Elevundersøkelsen.

I denne vurderingen er det sett på barnetrinnet og ungdomstrinnet hver for seg. Oversikten under viser resultatet for 5.-7. trinnet i Melhus sammenlignet med fjoråret og nasjonalt for 2015.

	Melhus kommune 5. - 7.(Høst 2015)	Melhus kommune 5. - 7.(Høst 2014)	Nasjonalt 5. - 7.(Høst 2015)
Trivsel	4,4	4,4	4,4
Støtte fra lærer	4,6	4,5	4,5
Støtte hjemmefra	4,4	4,4	4,4
Vurdering for læring	4	4	4
Læringskultur	4,2	4,2	4,1
Mestring	4	4	4,1

Motivasjon	4	4,2	4,1
Elevdemokrati og medvirkning	3,9	3,9	3,9
Felles regler	4,4	4,4	4,4
Mobbing på skolen	4,8	4,7	4,7
Fysisk læringsmiljø	3,6	3,9	3,7
Innsats	4,3	4,3	4,3

For barnetrinnet ligger Melhusskolen på landsgjennomsnittet med liten eller ingen endring fra foregående år. Der vi scorer merkbart lavere enn fra foregående år er på fysisk læringsmiljø. Noe av dette kan forklares med opplevelsen av det fysiske miljøet på Gimse skole.

Tabellen under viser tilsvarende oversikt for ungdomstrinnet. I tillegg svarer elevene på ungdomstrinnet på noen flere områder. Det som er svært positivt er at vi nesten på alle indeksene ser en framgang fra 2015. For en del av dem er vi i tillegg litt over snittet nasjonalt. Variert opplæring har en merkbar økning fra 2015 samtidig som vi er bedre enn snittet nasjonalt. Dette kan ha en sammenheng med blant annet kommunens deltagelse i «Ungdomstrinnsatsningen».

	Melhus kommune - 8. trinn - 9. trinn - 10. trinn (Høst 2015)	Melhus kommune - 8. trinn - 9. trinn - 10. trinn (Høst 2014)	Nasjonalt - 8. trinn - 9. trinn - 10. trinn (Høst 2015)
Trivsel	4,3	4,1	4,3
Støtte fra lærer	4,2	4	4,1
Støtte hjemmefra	4,2	4,1	4,1
Vurdering for læring	3,4	3,3	3,4
Læringskultur	4	3,7	3,9
Mestring	4	4	4
Motivasjon	3,8	3,7	3,7
Elevdemokrati og medvirkning	3,5	3,3	3,4
Felles regler	4	3,9	4
Mobbing på skolen	4,8	4,6	4,8
Utdanning og yrkesveiledning (ungdomsskolen)	3,7	3,6	3,7
Praktisk opplæring	3,1	3,1	3,1
Variert opplæring	4	3,7	3,8
Relevant opplæring	3,9	3,8	3,8
Innsats	4,1	3,9	4

Det er også interessant å se nærmere på om det er forskjeller mellom kjønnene. Her er det stort sett små forskjeller. Det som allikevel peker seg ut er utdanning og yrkesveiledning på ungdomstrinnet. Her scorer guttene 3,9 mens jentene ligger på 3,4. Det er også en forskjell mellom kjønnene her på nasjonalt nivå men de er imidlertid ikke så store som i Melhus. Det som også er interessant er at guttene scorer bedre enn jentene når det gjelder mobbing. Her forskjellen så liten at det er vanskelig å si om den er reell (4,9 – 4,8). Det er også en forskjell mellom gutter og jenter mht vurdering for læring (3,5 – 3,3) hvor guttene scorer høyere.

For barnetrinnet sin del er det også små forskjeller mellom kjønnene. Det som imidlertid er verd å merke seg er indikatorene for motivasjon og innsats. Her ligger guttene 0,3 under jentene. Det er også forskjeller her nasjonalt. Men forskjellen mellom jenter og gutter er større i Melhus når det gjelder «Innsats» (0,3 – 0,1). Indeksen «Innsats» består av spørsmål som går på prioritering av tid til skolearbeid og om de fortsetter å jobbe selv om det er vanskelig. Når det gjelder indeksen for mestring så viser denne at guttene i Melhus Kommune er 0,2 under det guttene scorer nasjonalt (3,9 – 4,1). Utslagene kan med forbehold tyde på at det er større forskjeller mellom gutter og jenter i Melhus enn nasjonalt. Utslagene er imidlertid så vidt små at det vanskelig å si om de er reelle.

Oppsummert kan følgende nevnes:

- *Totalt sett ligger Melhus kommune på nasjonalt snitt når det gjelder læringsmiljøet.*
- *Man kan merke seg er en fin utvikling for ungdomstrinnet som viser en bedring fra 2014 og er nå så vidt over det nasjonale snittet på flere av indeksene.*
- *På sikt bør ulikheter mellom kjønnene ses nærmere på. Både rådgiving overfor jenter på ungdomstrinnet og innsats, mestring og motivasjon for gutter på barnetrinnet peker seg ut. De samme målingene bør sjekkes neste år for å se om dette er en tilfeldig måling.*

Mobbing særskilt:

Nasjonale forhold:

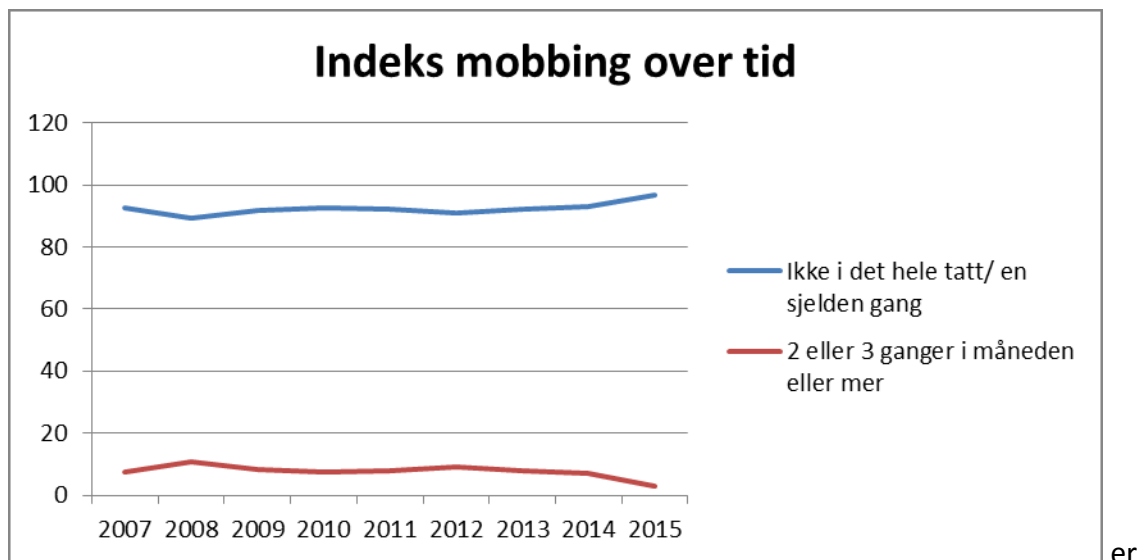
Det er gjennomført en analyse av elevundersøkelsen nasjonalt². Denne er foretatt av NTNU samfunnsforskning AS. Analysen omhandler mobbing, krenkelser og arbeidsro i skolen. Analysen viser at forekomsten av elever som opplever seg mobbet nasjonalt er stabil fra 2007 til 2011, det er en viss nedgang i 2012, mens det skjer en betydelig reduksjon i 2013. Forekomsten av de som opplever seg mobbet to til tre ganger i måneden eller mer, varierer mellom 6,8 (i 2012) og 7,5 prosent (i 2008 og 2011), mens det i 2013 er bare 4,3 prosent som opplever at de er mobbet to til tre ganger i måneden eller mer. I 2014 og 2015 er mobbeandelen ytterligere redusert til henholdsvis 3,9 og 3,7 prosent. Reduksjonen i andelen som oppgir at de er mobbet fra 2012 til 2013 sammenfaller med revisjonen av Elevundersøkelsen hvor nye spørsmål om ulike former for krenkelser ble inkludert i undersøkelsen.

Forskning på mobbing har vist at forekomsten av mobbing reduseres med alder og at gutter mobbes mer enn jenter (se eksempelvis Solberg og Olweus 2003; Olweus 2010). Dette finner vi også i Elevundersøkelsen fram til 2012. Men dette endret seg etter revisjonen av undersøkelsen i 2013 ved at kjønnsforskjellene minsket og at det kom en økning i andel elever som opplevde seg mobbet i 9. og 10. trinn.

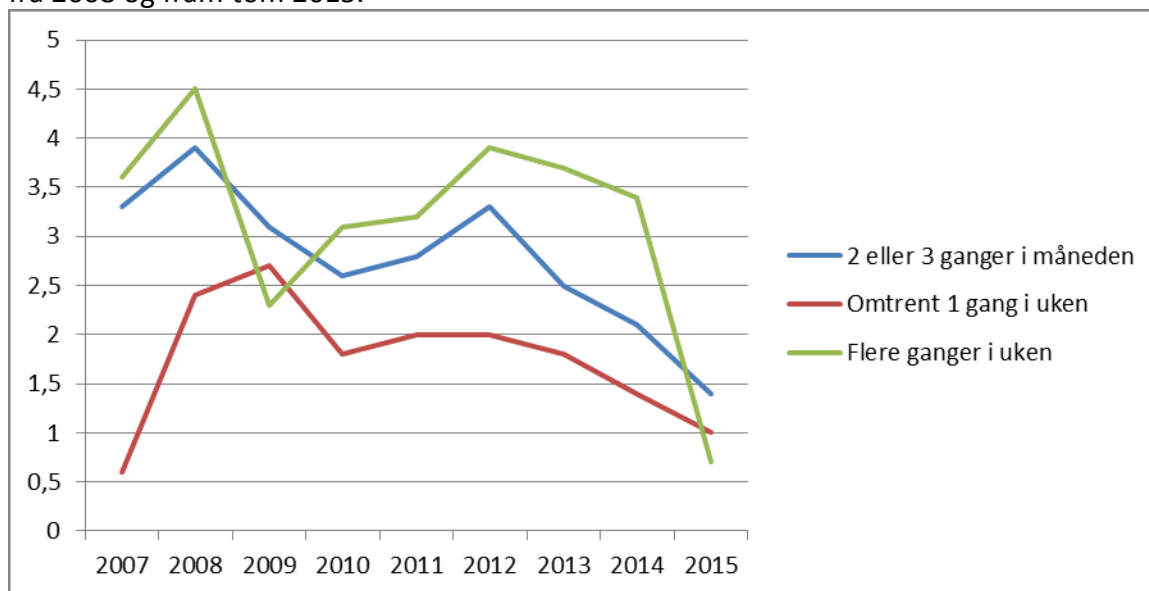
Forholdene for Melhus kommune:

Figuren under viser utviklingen for Melhus kommune når det gjelder Mobbing. Det er da sett på tallene fra 2007 fram til 2015. Andelen som ikke mobbes i det hele tatt viser en økning over tid, mens andelen som opplever at de mobbes 2 eller 3 ganger i måneden eller mer viser en nedgang.

² Christian Wendelborg: [«Mobbing, krenkelser og arbeidsro i skolen - Analyse av Elevundersøkelsen skoleåret 2015/16»](#)

Hvis man går nærmere inn på tallene for de som opplever mobbing så legger elevundersøkelsen opp til en inndeling som er slik: «2 eller 3 ganger i måneden», «omtrent 1 gang i uken», «flere ganger i uken». Figuren under viser utviklingen for disse inndelingene. Det er da gledelig å se en god utvikling totalt sett fra 2008 og fram tom 2015.

Tabellen under viser Melhus kommunes resultater holdt opp mot det nasjonale snittet for 2015. Det er da svært godt å se at vi nå er under det nasjonale snittet.

	Ikke i det hele tatt	En sjelden gang	2 eller 3 ganger i måneden	Omtrent 1 gang i uken	Flere ganger i uken
Melhus 2015	87,9	8,9	1,4	1	0,7
Nasjonalt 2015	87	9,2	1,7	0,9	1,3

Selv om kommunen har en fin nedgang i antall elever som angir at de opplever mobbing så er det slik at det fortsatt må arbeides systematisk både med forebyggende arbeid og med å ha gode rutiner for avdekking og oppfølging av mobbing.

Høsten 2015 vedtok komite for liv lære at skolene bør gjennomføre ikke anonyme undersøkelser knyttet til mobbing. Dette har sammenheng med at elevundersøkelsen er anonym. Hvis denne viser at elever opplever mobbing så må skolen ha en rutine/metode for oppfølging av resultatene.

Oppsummert:

- *Melhus kommune har en fin utvikling når det gjelder å få ned mobbetallene. Kommunen er bedre enn de nasjonale målingene for 2015*
- *Arbeidet med elevenes læringsmiljø generelt bør være en viktig faktor framover med henblikk på en «nullvisjon»*
- *Kompetanse i avdekking og oppfølging av mobbing bør styrkes videre*

3. Faglig utbytte og arbeidet med grunnleggende ferdigheter

Grunnskolepoeng og eksamensresultater

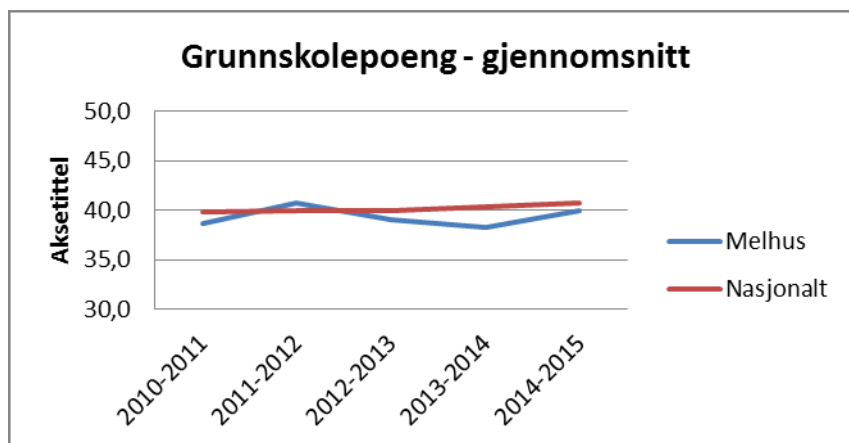
Elevene vurderes avslutningsvis på en karakterskala fra 1 til 6, der 6 er beste karakter.

Grunnskolepoengene beregnes med utgangspunkt i standpunktkarakterene og eksamen.

Standpunktkarakterene er ment å reflektere elevenes kompetanse ut fra målene i læreplanverket. Alle elever i grunnskolen skal i tillegg opp til to avsluttende prøver, én skriftlig og én muntlig. Diagrammet under viser at vi ligger litt under nasjonale snittet hvis vi ser bort ifra 2011-12 For øvrig rapporterer rektorene fra ungdomsskolene at resultatene fra eksamen med noe variasjon harmonerer med

standpunktkarakterene.

Gjennomgående forskjeller her er drøftet på den enkelte ungdomsskole.

(NB! Tallene for 2014-15 er ikke sammenlignbare med foregående år.)

Eksamensresultater inngår i elevenes sluttvurdering og skal gi informasjon om elevenes kompetanse ved avslutningen av grunnopplæringen.

Endringer i karakterer over tid

uttrykker ikke nødvendigvis at elevenes nivå har endret seg. Karakterstatistikken bør derfor ses i sammenheng med annen informasjon fra vurderingssystemet.

Gjennomsnittskarakterer for et fylke eller for landet endrer seg lite fra år til år. Gjennomsnittskarakterer for en skole eller en kommune kan derimot endre seg mye fra år til år. Dette er fordi gjennomsnittskarakteren i større grad vil påvirkes av enkeltelevers resultat når det er få elever på en skole eller i en kommune. Endringer i karakterer på skolenivå bør derfor tolkes med varsomhet.

Oversikten under viser eksamensresultatene i engelsk, norsk og matematikk for Melhus Kommune sammenlignet med nasjonale tall.

Melhus Engelsk	3,8	3,8	3,6	3,7	3,6
Nasjonalt - Engelsk	3,8	3,8	3,8	3,7	3,7
Melhus Matematikk	3,1	3,3	2,9	2,9	3,1
Nasjonalt - Matematikk	3,1	3,1	3,1	3,0	2,9
Melhus Norsk hovedmål	3,5	3,3	3,5	3,3	3,2
Nasjonalt - Norsk hovedmål	3,5	3,4	3,4	3,4	3,4
Melhus Norsk sidemål	2,7	3,0	3,3	3,0	3,2
Nasjonalt - Norsk sidemål	3,2	3,3	3,2	3,1	3,1

Utslagene er så vidt små at det er vanskelig å trekke noen entydig konklusjon. Eksamensresultatene er heller ikke grunnlag for sammenligning over tid (utvikling). Det kan imidlertid være av interesse å se hvordan kommunen faller ut sammenlignet med de nasjonale resultatene.

Følgende kan trekkes fram:

- *Vi ligger litt i underkant av snittet nasjonalt mht grunnskolepoeng*
- *Fra et svært dårlig resultat på eksamen sidemål i 2010 – 11 ligger vi nå litt over snittet nasjonalt.*
- *Det er også positivt at vi ligger litt over snittet når det gjelder matematikk.*

Nasjonale prøver

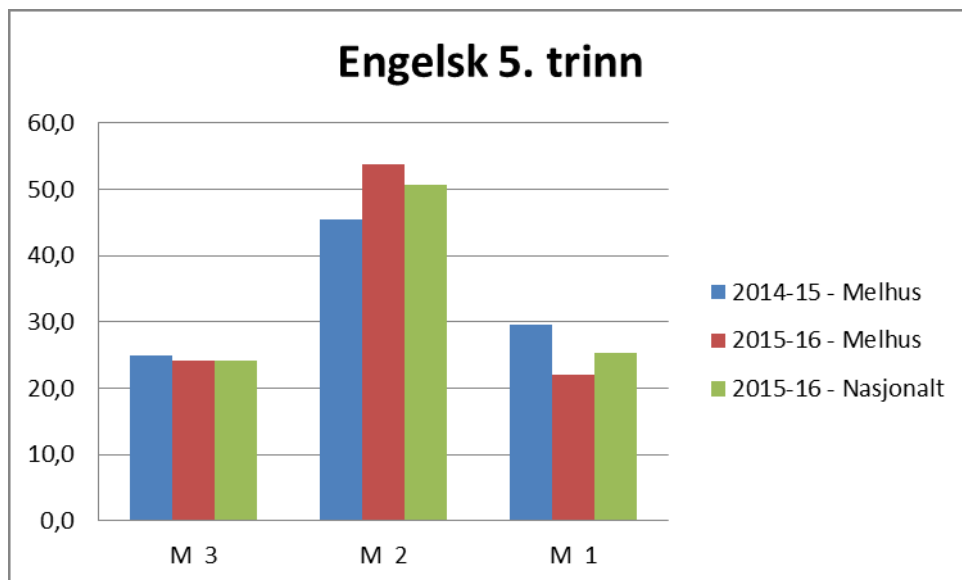
Generelt

Resultatene i engelsk og regning i 2014 var startpunktet for måling av utvikling over tid. Fra og med 2015 kan resultatene sammenlignes mellom år slik at skoler og kommuner kan sammenlikne sine egne resultater over tid og se om det har skjedd en endring. Leseprøvene er foreløpig ikke tilrettelagt for å kunne måle utvikling over tid. Resultatene i lesing vil inntil videre skaleres slik at det nasjonale snittet er 50 hvert år.

På 5. trinn er det 3 mestringsnivåer og på ungdomstrinnet er det 5 nivåer. Til hvert nivå er det laget en beskrivelse av hva elever på nivået typisk mestrer. For å få mer utfyllende informasjon om elevenes resultater, er det viktig å se gjennomsnittet i sammenheng med fordelingen av elever på de ulike nivåene.

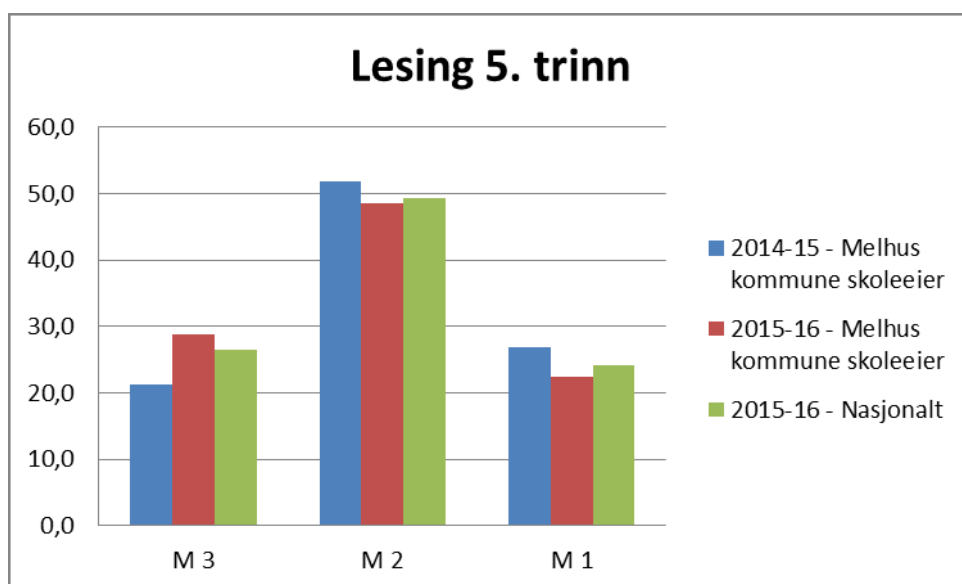
En endring i andel elever på et gitt nivå fra et år til et annet kan tolkes som en reell endring. En skole kan for eksempel se om de klarer å løfte de svakeste elevene ved at det over tid blir færre elever på nivå 1. Nasjonale prøver forteller allikevel ikke hele sannheten om en skole. Det er derfor viktig å se resultatene fra nasjonale prøver i sammenheng med annen informasjon om skolen eller kommunen. Det avgjørende er at skolene evner å benytte resultatene for sikre en så målrettet innsats som mulig overfor elevene.

Resultatene

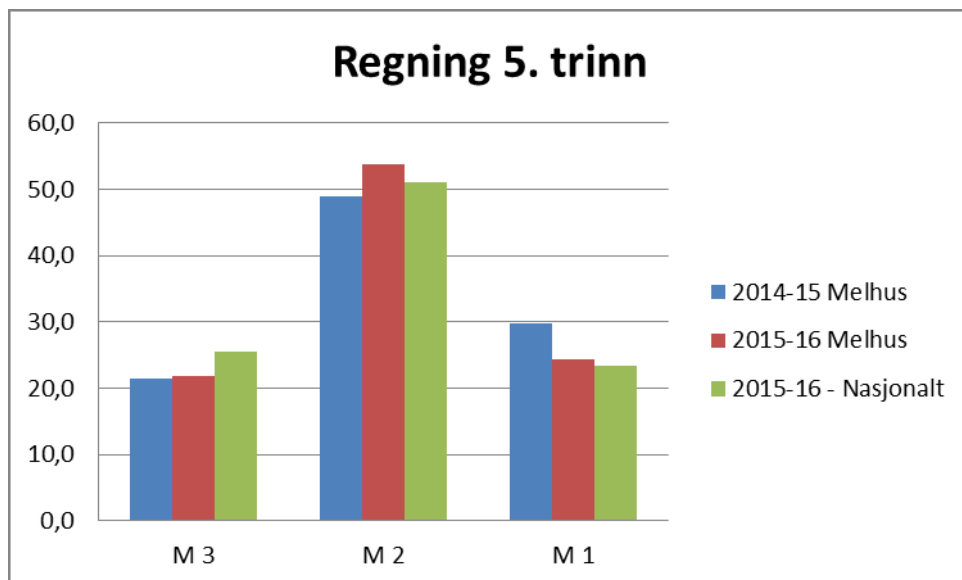

Hvis vi går nærmere inn på engelsk som ferdighet er det interessant å se at vi har en litt mindre andel elever på det laveste mestringsnivået sammenlignet nasjonalt. Tilsvarende ser vi en noe høyere andel på «mellomnivået». Målingen viser også en bedring fra fjoråret.

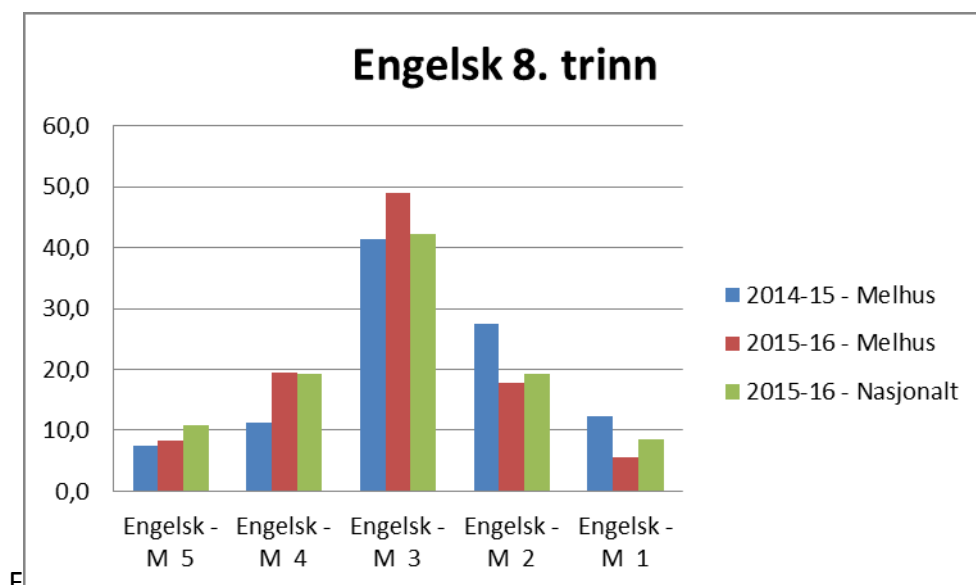
Selv om man ikke kan legge til grunn resultatene i lesing for vurdering av utvikling over tid ser vi en bedring fra foregående år med en reduksjon på det laveste nivået og en økning på det høyeste. Vi er også litt over nasjonalt snitt.

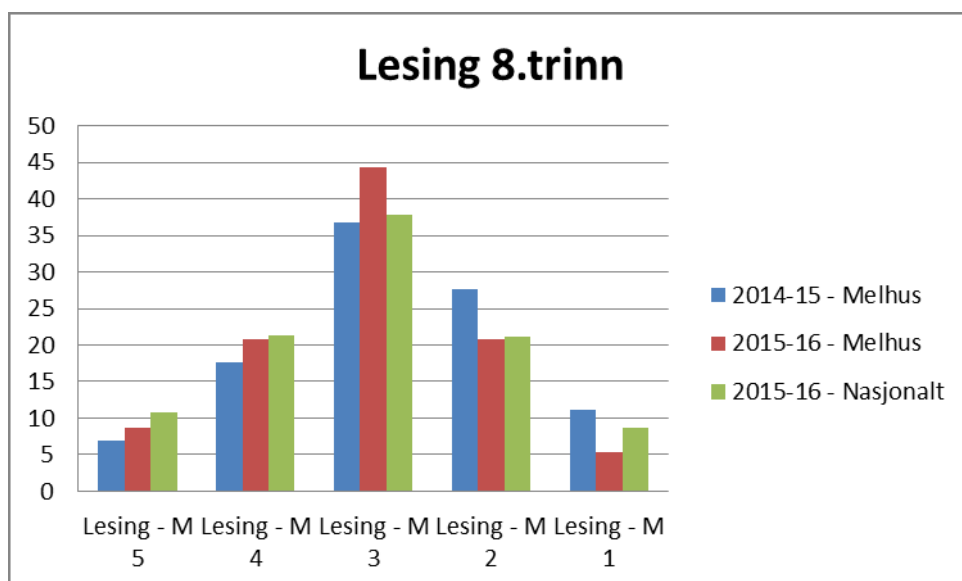
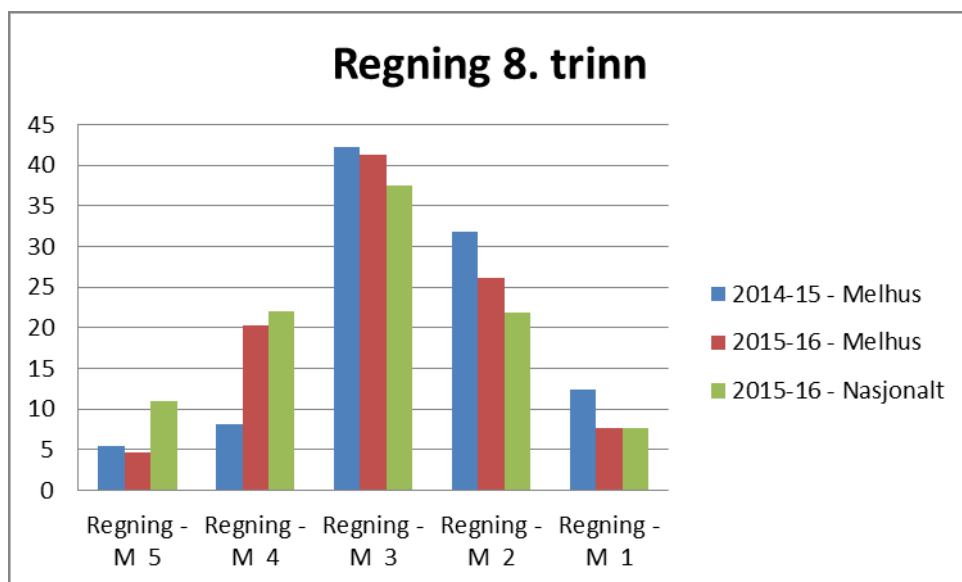
For regning ser vi også en bedring fra foregående år. Det er allikevel slik at at vi har noe færre elever på det høyeste mestringsnivået enn nasjonalt. Her er det også en bedring fra fjoråret mht antall elever på det laveste mestringsnivået.

For ungdomsstrinnet sin del så viser snittet at vi er signifikant bedre enn i 2014 i engelsk, lesing og med noe større usikkerhet også i regning. Vi ligger nå grovt sett på nasjonalt snitt (50 poeng) i 2015. Ser vi på fordelingen på de ulike mestringsnivåene så vises denne under. For engelsk sin del er det færre på de laveste mestringsnivåene. Hvilket er svært bra.

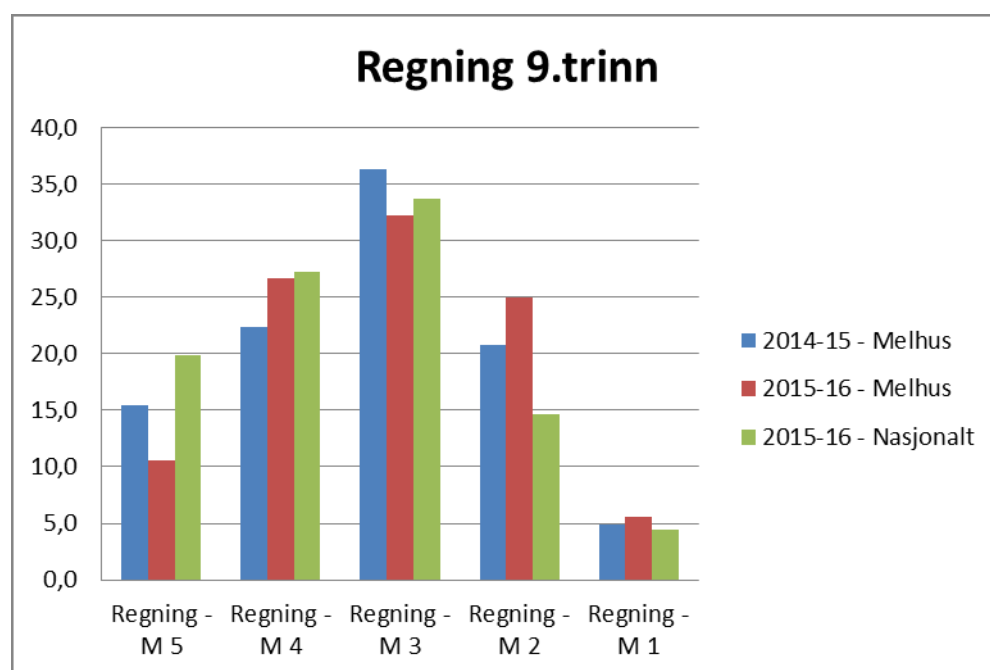
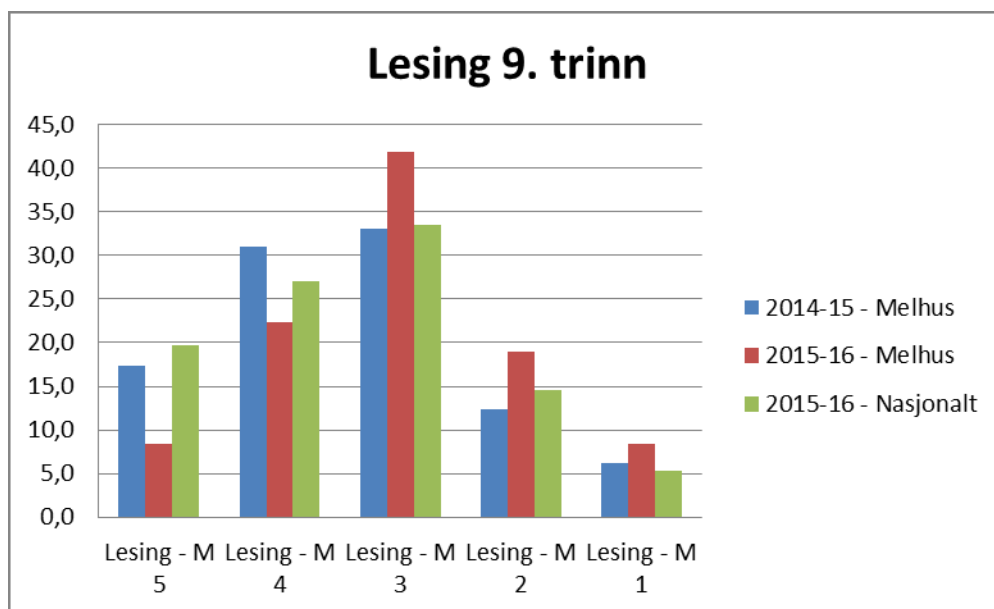

Når det gjelder regning og lesing ser vi en tilsvarende bedring.

Felles for resultatene på 8. trinn er en bedring fra 2014, vi har færre elever på de laveste mestringsnivåene sammenlignet med nasjonale forhold og at vi er noe under nasjonalt snitt når det gjelder antall elever på det høyeste mestringsnivået.

Ser vi derimot på 9. trinn så ligger vi under det nasjonale snittet for både lesing og engelsk. Vi har da en større overvekt av elever på de to laveste mestringsnivåene. I tillegg er det en nedgang fra fjoråret.

Skolens arbeid med grunnleggende ferdigheter og videre oppfølging

I elevundersøkelsen stilles det også spørsmål om hvordan elevene opplever arbeidet med grunnleggende ferdigheter som lesing, regning og skiving. Eksempel på spørsmål er om man bruker regning i flere fag enn i matematikk og om man bruker regning for å forstå informasjon i de fleste fag. Vi ligger her på det nasjonale snittet

Legger man til grunn usikkerheten i målingene ligger Melhus kommune «statistisk» på det nasjonale snittet. Det man allikevel kan merke seg er følgende:

- *Målingene på 5. og 8. trinn sier mest om resultatet av opplæringen elevene har fått på barnetrinnet. Vi kan da se på resultatet her som positivt. Vi har en bedring på 5. trinn og 8. trinn fra fjoråret. Samt at vi ligger litt over nasjonalt snittet.*
- *Vi har gjennomgående noe færre elever på det høyeste mestringsnivået på 8. trinn sammenlignet nasjonalt*

- Når det gjelder resultatene på 9. trinn så viser disse et behov for oppfølging. Vi har for mange elever på de laveste nivåene samt at vi har en nedgang fra fjoråret.

Endringen i resultatoppnåelse kan ses om naturlig variasjon. Det blir derfor viktig å gå nøye inn i resultatene for høsten 2016. Uavhengig av dette bør det fortsatt legges vekt på grunnleggende ferdigheter framover. Dette både med utgangspunkt i hvor sentrale de er og at resultatene for 2015 kan være et tilfeldig utslag.

4. Ressurssituasjonen

Når det gjelder vurdering av ressursituasjonen så hentes alle tall fra eller er beregnet på grunnlag av GSI (grunnskolenes informasjonssystem) og SSB.

Elevtallsutviklingen 2006 – 2013

År	Elevtall bsk	Elevtall usk	Totalt
2006-07	1473	659	2132
2007-08	1456	673	2129
2008-09	1476	648	2124
2009-10	1511	643	2154
2010-11	1501	623	2124
2011-12	1523	653	2176
2012-13	1499	696	2195
2013-14	1504	664	2168
2014-15	1504	639	2143

Vurderingen av ressursituasjonen baserer seg blant annet på følgende indikatorer; endringer i elevtall, årsverk, gjennomsnittlig gruppestørrelse og antall elever med spesialundervisning.

Elevtallet har endret seg fra 2014 med en nedgang på 25 elever. Nedgangen kommer på ungdomstrinnet og kan sannsynligvis settes i sammenheng med opprettelsen av en privat ungdomsskole.

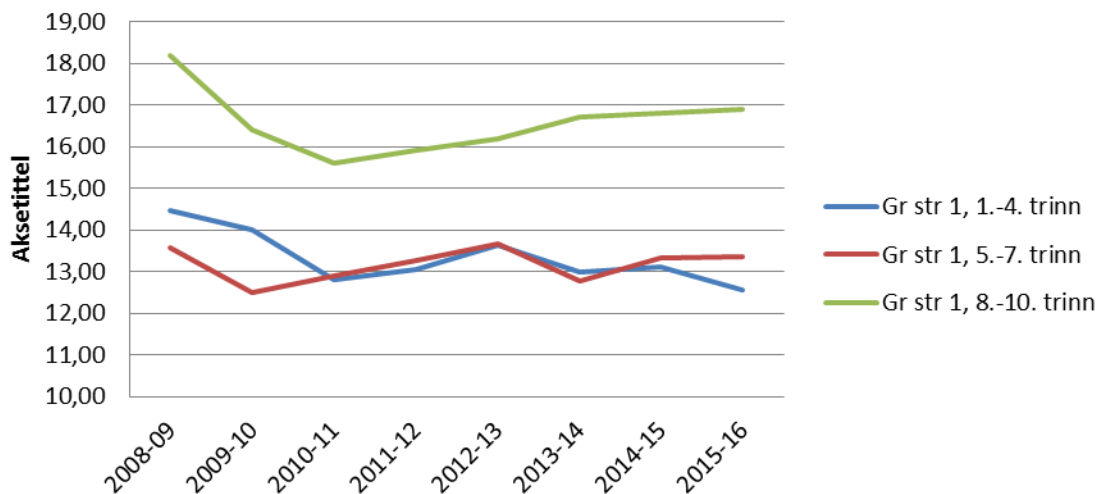
Grafen under viser utviklingen når det gjelder gjennomsnittlig gruppestørrelse. Gjennomsnittlig gruppestørrelse viser forholdet mellom antall timer elevene har krav på etter forskrift til opplæringsloven og hvor mange årstimer skolene reelt legger ut til

undervisning. Gruppestørrelsen vil variere både mellom skolene og internt på den enkelte skole.

Det opereres med to typer gjennomsnittlig gruppestørrelse³. Forskjellen består grovt sett i om man tar med timene som legges ut til spesialundervisning og særskilt norsk eller ikke. Sistnevnte gir gruppestørrelse uten spesialundervisning. Denne vil være høyere enn når man tar med spesialundervisning. Gjennomsnittlig gruppestørrelse gir en grei pekepinn på utviklingen når det gjelder ressursituasjonen. Jo lavere gruppestørrelse jo «bedre».

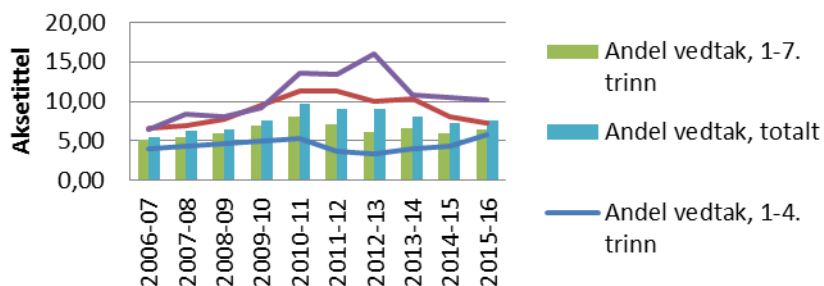
³ Gruppestørrelse 1 - Samlet elevtimetall på trinn fordelt på årstimer til undervisning (unntatt morsmålsundervisning og finsk). Gruppestørrelse 2 - Som gruppestørrelse 1, men det er gjort fradrag for spesialundervisning og særskilt norsk.

Gruppestørrelse etter hovedtrinn

Ungdomstrinnet har hatt en liten men jevn økningen siden 2010-11. Dette innebærer at ressursituasjonen er blitt litt strammere. For barnetrinnet har det vært en bedring for de laveste trinnene (1.-4.), mens det liten endring for mellomtrinnet. At ressursen økes på de laveste trinnene

Andel vedtak om spesialundervisning

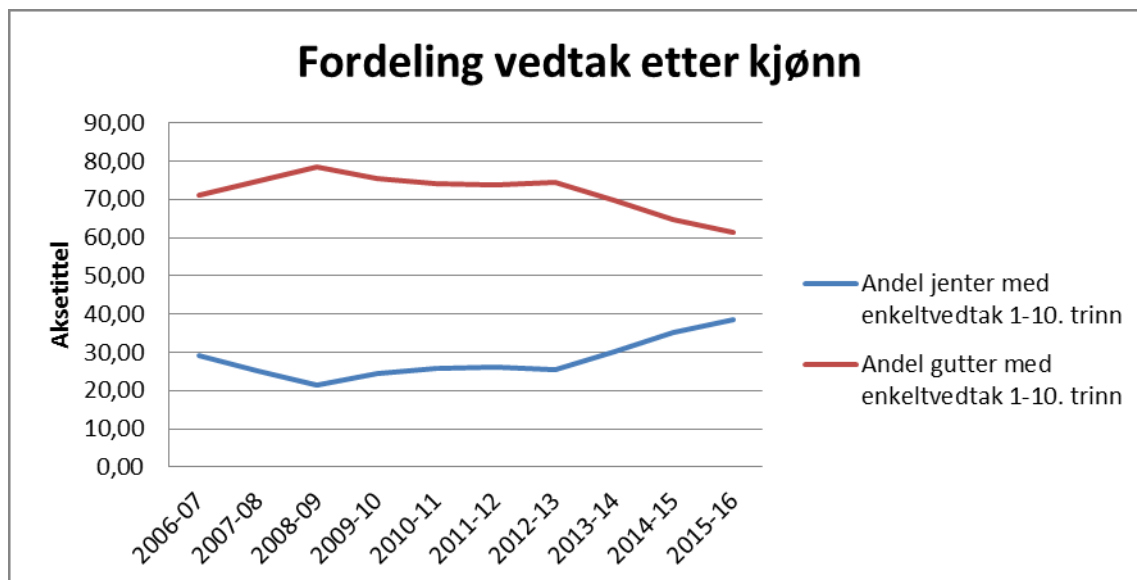

vurderes som positivt da det gir grunnlag for tidlig innsats. De siste årene har det vært jobbet særskilt med spesialundervisning. Det har blant annet vært en målsetting å bedre kvaliteten på selve tilbudet samt å følge en opp en tidligere jevn økning i andelen elever med vedtak om spesialundervisning. Vi har tidligere sett at økning i vedtak binder opp skolene med hensyn til å kunne drive

fleksibelt. Diagrammet over viser at vi siden 2010 har hatt en nedgang i antall vedtak.

Nedgangen fra tidligere fortsetter på de øverste trinnene mens den øker på småtrinnet. Med tanke på behovet for tidlig innsats så vurderes denne trenden som positiv. På den andre siden så er timeforbruket relativt høyt sammenlignet med tidligere år. Dette kan tyde på at andelen barn med store utfordringer øker.

Det som også er interessant å se er at fordelingen mellom kjønnene blir stadig jevnere. Fra en fordeling på ca 80 (gutter) og 20 (jenter) i 2006 nærmer vi oss nå en 60 og 40 fordeling.

Det er innført bruk av veiledningskontrakter mellom PP tjenesten og lærerne. Hensikten er blant annet å være tidlig ute med hensyn til å iverksette gode forebyggende tiltak. Bruken av samarbeidsavtaler med den enkelte skole og barnehage ble også innført høsten 2013. Dette er en avtale mellom skole og PP-tjenesten hvor man ser på hele skolens behov og hvordan PP tjenesten kan støtte skolen i sitt systemrettede arbeid.

Det er innført et fastavtalesystem mellom skole og PPT som er evaluert gjennom en spørreundersøkelse. Stort sett alle skoler og bhg-er viser stor grad av fornøydhet med dette.

I 2014 ble det igangsatt videre tiltak for å bedre tilbudet. Det er blant annet sett særskilt på den individuelle opplæringsplanen for elever med særskilte behov. Arbeidet vil her fortsette videre i 2016.

Oppsummert:

- Elevtallet viser noe nedgang. Deler av denne kan forklares gjennom opprettelsen av den private ungdomsskolen. Det er rimelig å anta at vi vil få en videre nedgang i 2016 da den private skolen ser til å trekke fleste elever fra nærområdet.
- Ressurssituasjonen viser en bedring på småtrinnet og en liten nedgang på ungdomstrinnet
- Tallene for spesialundervisning peker i riktig retning med:
 - o Nedgang totalt sett
 - o Økning i vedtak på de laveste trinnene
 - o Økt utjevning mellom gutter og jenter
- Tall for spesialundervisningen viser samtidig at vi fortsatt bruker relativt mye ressurser på dette området. Det kan se ut som selv om det er færre vedtak så kan andelen barn med større utfordringer og følgelig et større ressursbehov ha økt.

5. Oppsummering fra skolenes vurdering

I tråd med vedtak har alle skolene gjennomført vurdering av egen tilstand og rapportert denne til skoleeier sammen med satsningsområder og tiltak. Når det gjelder læringsmiljø så pekes på det blant annet på følgende områder som utgangspunkt for videre arbeid: «vurdering for læring», støtte fra lærer (bygge relasjoner), «Lesson study» (se lenger ned) og oppfølging av læringsmiljøprosjektet ved Lundamo skolene.

Når det gjelder det faglige utbyttet nevnes basisfagene og grunnleggende ferdigheter. Engelsk som fag nevnes særskilt. For øvrig gir skolenes vurdering et godt grunnlag for å se det helhetlige behovet for grunnskolen i Melhus.

6. Videre og etterutdanning

Kompetanseheving av ansatte i grunnskolen er et av de sentrale områdene for å bedre kvaliteten i «Melhusskolen».

I strategien «Kompetanse for kvalitet⁴» for lærere og skoleledere frem mot 2025, legges rammene for den nasjonale satsingen som er utviklet i et samarbeid mellom KS, arbeidstakerorganisasjonene, lærerutdanningene og Kunnskapsdepartementet. Denne er stort sett en videreføring av den tidligere strategien på dette området.

For å kunne undervise i fagene norsk, samisk, norsk tegnspråk, engelsk og matematikk, må en lærer i fast stilling nå ha minst 30 studiepoeng (barnetrinnet), og 60 studiepoeng i henholdsvis ungdomstrinnet og videregående. På barne- og ungdomstrinnet er kravene gitt med tilbakevirkende kraft. Kommunen har da 10 år på seg for å sikre at kravene er oppfylt. GSI rapporteringen⁵ viser at kommunen har behov for følgende totalt sett:

Antall lærere med behov for videreutdanning			
Fag	1.-7.trinn (0 – 29 poeng)	8.10 (30 – 59 poeng)	8. – 10. trinn (0-29 poeng)
Norsk	9	7	3
Matematikk	17	9	1
Engelsk	29	1	2
Totalt	55	17	6

Kostnadene er beregnet totalt sett til 3,78 millioner. Da er dette kommunens egenandel. Det er viktig å være oppmerksom på at dette vil være et «omtrentlig» tall. Naturlig avgang og rekruttering vil for eksempel kunne medføre endringer i behovet.

Kravene får betydning for hvordan kommunen framover må prioritere. Kommunen har tidligere sett det som naturlig å ta utgangspunkt i skolenes lokal behov og kommunens satsningsområder innenfor grunnskole. Den tilbakevirkende kraften for forskriften tilsier at oppfyllelse av denne bør prioriteres. Etter politisk vedtak ble det satt av midler til et kompetansehevingsfond i 2010. Vi har da hatt lærere på videreutdanning siden dette i tillegg til etterutdanningstilbud. Når det gjelder videreutdanning er staten inne og dekker deler av utgiftene til kommunen. Dette fondet vil sannsynligvis være brukt opp i løpet av 2017.

Rektorene rapporterer at de har gode erfaringer med lærere som tar videreutdanning. Disse fungerer som gode ressurser for skolene.

Selv om det ikke kan belegges tallmessig er det er liten tvil om at ordningen med et lokalt vedtatt kompetansehevingsfond sammen med den statlige satten har vært en god ordning for Melhusskolen. Den nye forskriften med tilbakevirkende kraft vil imidlertid kunne begrense noe skoleeiers mulighet til å følge opp en bredere satsning på kompetanseutvikling.

Vurdering:

En samlet gjennomgang av indeksene som er utarbeidet for elevundersøkelsen viser at Melhusskolen er litt bedre eller på det nasjonale snittet. Selv om tallene viser at vi er bedre enn det nasjonale snittet når det gjelder mobbing så må dette området følges opp videre. Mobbing er en del av arbeidet med læringsmiljøet generelt sett. Jo bedre læringsmiljø jo større er muligheten for å hindre at mobbing oppstår. Øvrige områder det da bør satses videre på er støtte fra lærer, variert opplæring og vurdering for læring. Dette er også sentrale faktorer for å sikre et godt opplæringstilbud.

⁴ https://www.regjeringen.no/contentassets/731323c71aa34a51a6febdeb8d41f2e0/kd_kompetanse-for-kvalitet_web.pdf

⁵ <https://gsi.udir.no/>, jf også PS 8/16 komite for oppvekst og kultur.

Faglig sett går det fram at grunnleggende ferdigheter fortsatt må følges opp. Det må ses spesielt på ungdomstrinnet. Det er igangsatt tiltak når det gjelder regning og alle skolene har tiltaksplaner når det gjelder lesing. Det er naturlig å følge opp tiltakene som er igangsatt innenfor disse områdene samt sikre at vi får gode tiltak innenfor engelsk som ferdighet.

Lesson Study er egnet som metode i arbeidet med skolebasert kompetanseutvikling. Dette har vært ett av områdene i den nasjonale Ungdomstrinnsatsningen. Det handler om at lærerne forsker på egen praksis der målsettingen er å øke elevenes læringsutbytte. Modellen innebærer at man systematisk utvikler kvalitet gjennom at lærere felles utarbeider mål, planlegger, utfører og observerer, diskuterer og forbedrer undervisningen. Metoden vil kunne virke positivt inn både på læringsmiljøet og det faglige utbyttet.

Kommunestyret har gjort et vedtak om satsning på digitale hjelpemidler. Vedtaket er «spisset» mot ungdomstrinnet. Dette vedtaket følges opp videre på barnetrinnet. Kunnskapsløftet sier klart at det også skal legges opp til oppøving i digitale ferdigheter på barnetrinnet. Det er derfor naturlig å se på satsningen videre som en del av hele skoleløpet.

Med utgangspunkt i vurderingen anbefaler rådmannen følgende satsningsområder:

- Støtte fra lærer
- Vurdering for læring
- Variert opplæring
- Psykososialt læringsmiljø (mobbing mm)
- Spesialundervisning
- Grunnleggende ferdigheter (både på barnetrinnet og ungdomstrinnet, inklusive digitale ferdigheter for hele skoleløpet)
- Oppfølging av ungdomstrinnsatsningen
- Skolebasert vurdering
- Lesson study som metode